

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA KRAJOWA
DEPARTAMENT
POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO

ul. Postępu 3
02-676 WARSZAWA
sygn. 1001-4.Zp.367.2025
do sygn. I KZP 3/25

Warszawa, dnia 1 października 2025 r.

Sąd Najwyższy
Izba Karna
w Warszawie

WNIOSEK

Prokuratury Krajowej
w sprawie z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 8 lipca 2025 roku, nr
II.510.1446.2024.DC/PZ o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego w związku
z ujawnionymi w orzecznictwie sądów powszechnych rozbieżnościami w wykładni
przepisów prawa, tj. art. 78§ 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia
1 października 2023 roku

Rzecznik Praw Obywatelskich w dniu 8 lipca 2025 roku, działając w oparciu
o art. 16 ust. 2 pkt 4 z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.
U. z 2024 r., poz. 1264) oraz art. 83 § 1 i 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie
Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 622 ze zm.), zwrócił się do Sądu Najwyższego
o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych związanych
z wykładnią art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku
o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz.
2600), formułując cztery pytania:

1. *Czy sąd orzekający w przedmiocie wniosku o warunkowe przedterminowe
zwolnienie od 1 października 2023 r. powinien odmówić zastosowania art. 78 § 3 k.k.
w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 26 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy
- Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2600) niezależnie od
daty popełnienia przez skazanego czynu będącego podstawą skazania na karę
dożywotniego pozbawienia wolności - z uwagi na sprzeczność tego przepisu z art.
40 Konstytucji RP, z art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych*

Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) oraz z art. 4 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007 r., s. 1)?

2. *Czy sąd orzekający w przedmiocie wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie od 1 października 2023 r. powinien odmówić zastosowania tylko art. 23 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2600) w zakresie, w jakim przepis ten nakazuje stosowanie art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 26 ww. ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. do osób, które popełniły czyn przed 1 października 2023 r. i zostały skazane na karę dożywotniego pozbawienia wolności, z uwagi na sprzeczność tego przepisu z art. 2 Konstytucji RP i wynikającą z niego zasadą lex severior retro non agit oraz z art. 7 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) i z art. 15 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), co wyłączy zastosowanie art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 26 ww. ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. tylko do sprawców czynów popełnionych przed 1 października 2023 r.?*

3. *Czy osoba skazana na karę dożywotniego pozbawienia wolności przed 1 października 2023 r. może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty tej kary dopiero po odbyciu 30 lat kary pozbawienia wolności, w związku ze zmianą art. 78 § 3 k.k. przez art. 1 pkt 26 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2600) i zastosowaniem art. 23 tej ustawy, czy też już po odbyciu 25 lat kary pozbawienia wolności w związku z brzmieniem art. 78 § 3 k.k. sprzed 1 października 2023 r. i zastosowaniem zasady lex severior retro non agit wynikającej z art. 4 § 1 k.k. i art. 2 Konstytucji RP?*

4. *W przypadku przyjęcia, że art. 23 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2600) w zakresie, w jakim nakazuje stosowanie art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 26 ww. ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. do osób, które popełniły czyn przed 1 października 2023 r. i zostały skazane na karę dożywotniego pozbawienia wolności, jest sprzeczny z art. 2 Konstytucji RP i wynikającą z niego zasadą lex severior retro non agit lub w przypadku przyjęcia, że art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 26 ww. ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. jest sprzeczny z art. 40 Konstytucji RP, z art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) oraz z art. 4 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007 r., s. 1) - jaki jest w obecnym stanie prawnym termin do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty kary dożywotniego pozbawienia wolności dla sprawców czynów popełnionych przed 1 października 2023 r. i od tego dnia, którzy zostali skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności,?*

wnoszę o odmowę podjęcia uchwały

UZASADNIENIE

Rzecznik Praw Obywatelskich w dniu 8 lipca 2025 roku, działając w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 4 z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1264) oraz art. 83 §1 i 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 622 ze zm.), zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych związanych z wykładnią art. 78§ 3 k.k. w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2600).

W uzasadnieniu Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, na powstałe w orzecznictwie sądów powszechnych rozbieżności dotyczące tego, czy po wejściu w życie nowelizacji od 1 października 2023 roku:

- 1) sądy powinny odmówić stosowania art. 78 § 3 k.k. w nowym brzmieniu jako sprzecznego z Konstytucją RP (art. 40), Europejską Konwencją Praw Człowieka (art. 3) oraz Kartą Praw Podstawowych UE (art. 4),
- 2) czy też powinny odmówić stosowania wyłącznie przepisu przejściowego (art. 23 ustawy lipcowej), który nakazuje stosowanie nowego, surowszego przepisu wobec czynów popełnionych przed 1 października 2023 r., jako sprzecznego z art. 2 Konstytucji RP (zasada *lex severior retro non agit*), art. 7 ust. 1 EKPC oraz art. 15 ust. 1 MPPOiP,
- 3) a w konsekwencji - jaki termin należy obecnie przyjąć jako uprawniający do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie: 25 czy 30 lat pozbawienia wolności.

W dalszej części uzasadnienia wniosku Rzecznik wskazał, że rozbieżności w wykładni prawa doprowadziły do odmiennego traktowania osób skazanych w zależności od miejsca odbywania kary i praktyki sądów apelacyjnych. Część sądów stosuje wprost nowe brzmienie art. 78 §3 k.k. i art. 23 ustawy lipcowej, inne powołują się na art. 4 §1 k.k. i stosują poprzednie, łagodniejsze rozwiązania, a jeszcze inne odmawiają zastosowania nowych przepisów jako niezgodnych z Konstytucją i prawem międzynarodowym.

Rzecznik podkreślił, że ustawodawca uzasadniał wydłużenie okresu kary uprawniającego skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności do ubiegania się o warunkowe zwolnienie z 25 do 30 lat, „eliminacyjnym charakterem” kary dożywotniego pozbawienia wolności. Jednak w doktrynie i opiniach prawniczych wskazywano, że rozwiązanie to narusza standardy wynikające z art. 3 EKPC oraz utrwalonego orzecznictwa ETPCz (m.in. sprawy *Vinter*¹, *Bodein*²).

¹ Wyrok ETPC z 17.01.2012 r., 66069/09, *VINTER I INNI v. WIELKA BRYTANIA*, LEX nr 1101601.

Wyrok ETPC(WI) z 9.07.2013 r., 66069/09, *VINTER I INNI v. WIELKA BRYTANIA*, LEX nr 1424788.

² Wyrok ETPC z 13.11.2014 r., 40014/10, *BODEIN v. FRANCJA*, LEX nr 1537689.

Rzecznik zaznaczył również, że wydłużenie okresu pozbawienia wolności do 30 lat przed możliwością ubiegania się o zwolnienie pozbawia skazanych realnej perspektywy resocjalizacji i nadziei na wyjście na wolność. W ocenie Rzecznika prowadzi to do uprzedmiotowienia skazanych i narusza zakaz niehumanitarnego oraz poniżającego traktowania.

Podniesiono także problem prawa intertemporalnego i kolizji art. 23 ustawy lipcowej z art. 4§ 1 k.k., co zdaniem Rzecznika, skutkuje niedopuszczalnym stosowaniem prawa surowszego wobec sprawców czynów popełnionych przed wejściem w życie nowelizacji.

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy, które z prezentowanych podejść jest prawidłowe, oraz o wskazanie, jakie przepisy należy stosować przy ustalaniu terminu uprawniającego do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Rzecznik podkreślił, że brak jednolitej linii orzeczniczej prowadzi do naruszenia zasady pewności prawa i zaufania obywateli do państwa, a także do ryzyka naruszenia praw człowieka gwarantowanych przez Konstytucję RP, EKPC i Kartę Praw Podstawowych UE.

Formułując przedstawione wyżej zagadnienie prawne Rzecznik Praw Obywatelskich nie sformułował wprost jakiego rozstrzygnięcia się domaga od Sądu Najwyższego. Natomiast treść uzasadnienia wniosku Rzecznika wskazuje, iż opowiada się on za przyjęciem takiej wykładni analizowanych przepisów, która dopuszcza odmowę stosowania przez sąd penitencjarny art. 78 §3 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 lipca 2023 roku, z uwagi na sprzeczność tego przepisu z art. 2, art. 40 Konstytucji RP, z art. 3, art. 7 ust 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz z art. 4 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Odnosząc się do przedstawionego zagadnienia prawnego w pierwszej kolejności podnieść należy, że art. 83 § 1 u.SN umożliwia Sądowi Najwyższemu realizację jego głównego zadania, jakim jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych (art. 1 pkt 1 u.SN). Akceptowanie utrzymywania się w systemie prawnym orzeczeń, które oparte są na wzajemnie znoszących się

rezultatach interpretacyjnych jest niekorzystne z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., sygn. akt I KZP 21/10, Lex nr 621169). Zwrócił na to uwagę także Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 20 października 2011 roku³, odnosząc się do problematyki aktywności orzeczniczej sądów na gruncie art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r., poz. 61 nr 284). Trybunał wskazał bowiem, że istotą funkcji orzeczniczej powierzonej sądom jest rozwiewanie utrzymujących się wątpliwości interpretacyjnych, tak by nie naruszyło to praw podstawowych stron postępowania, zwłaszcza oskarżonych w postępowaniu karnym. Stąd tak ważna jest aktywność Sądu Najwyższego i czuwanie nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa.

W doktrynie określono następujące kryteria umożliwiające wystąpienie z wnioskiem na podstawie art. 83 §1 u.SN o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie:

- 1) zaistnienie rozbieżności w wykładni prawa;
- 2) wykładnia dotyczyć musi przepisów będących podstawą orzekania przez dany sąd;
- 3) rozbieżność wystąpiła w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego;
- 4) celem wniosku jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa⁴.

Rzecznik Praw Obywatelskich formułując wniosek do Sądu Najwyższego powołał jako jego podstawę w pierwszej kolejności, art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. 2024.1264 t.j.) oraz art. 83 §1 i 2 u.SN. Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, może On występować z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały, mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce lub takich, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie. Uprawnienie Rzecznika co do zakresu i przesłanek pozwalających na skierowanie

³ Wyrok ETPC(WI) z 20.10.2011 r., 13279/05, N. ŞAHİN I P. ŞAHİN v. TURCJA, LEX nr 1001011.

⁴ K. Szczucki [w:] Ustawa o Sądzie Najwyższym. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, art. 83,

wniosku do Sądu Najwyższego jest szersze, niż te określone w ustawie o Sądzie Najwyższym. Na tym tle może powstać wątpliwość co do wzajemnej relacji unormowań zawartych w art. 83 §1 u.S.N i art. 16 ust 2 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2005 roku, sygn. I KZP 38/05, wątpliwość tę rozstrzygnął stwierdzając, iż art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich należy odczytywać w kontekście granic wyznaczonych ustawą o Sądzie Najwyższym. W doktrynie pogląd ten nie spotkał się z aprobatą⁵. Wykładnia językowa art. 16 ust 2 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich nie pozostawia wątpliwości, iż uprawnienie Rzecznika przewidziane w omawianym przepisie jest szersze niż pozostałych podmiotów wskazanych w art. 83 § 1 i 2 u.S.N. Wynika to z roli, jaką pełni Rzecznik Praw Obywatelskich, którą jest stanie na straży wolności i praw obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych.

Rzecznik Praw Obywatelskich ma legitymację do przedstawiania Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia abstrakcyjnych zagadnień celem wyjaśnienia budzących wątpliwości w praktyce przepisów prawnych także w sprawach, w których nie stwierdzono rozbieżności w orzecznictwie sądów. W tym wypadku należy uznać, iż ustawodawca pozostawił w rękach Rzecznika Praw Obywatelskich narzędzie umożliwiające wyjaśnienie wątpliwości dotyczących wykładni określonego przepisu prawa celem zapobieżenia jego naruszaniu w praktyce orzecniczej sądów.

Powyższe rozważania mogą mieć pewne znaczenia przy dokonywaniu oceny czy wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich spełnia formalne przesłanki pozwalające Sądowi Najwyższemu na orzekanie w oparciu o przepis art. 83 § 1 u.S.N.

Analiza treści wniosku wskazuje, iż rzeczywistą intencją Rzecznika Praw Obywatelskich jest przede wszystkim wyjaśnienie wątpliwości, dotyczących wykładni i stosowania wskazanych we wniosku przepisów prawa. Ma istotne znaczenie dla stosunkowo niewielkiej grupy skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności, których sytuacja na skutek nowelizacji art. 78 § k.k. uległa istotnemu pogorszeniu.

⁵ Stefański Ryszard A., Glosa do uchwały SN z dnia 29 października 2012 r., I KZP 17/12, Prok.i Pr. 2013/9/187-195,

W tym zakresie uprawnienie, jakie przyznaje Rzecznikowi Praw Obywatelskich art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku, mogłoby otworzyć Sądowi Najwyższemu drogę do wydania uchwały dokonującej wykładni wskazanych we wniosku przepisów prawa, bez oceny czy zasygnalizowane we wniosku Rzecznika dwie rozbieżne linie orzecznicze w istocie stanowią o istnieniu rozbieżności w wykładni przepisów prawa w rozumieniu art. 83 §1 u.S.N.

Sąd Najwyższy dość restrykcyjnie interpretuje wymóg zaistnienia rozbieżności w orzecznictwie, uzasadniających złożenie wniosku o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego. Podstawowym wymogiem jest przede wszystkim to, aby rozbieżności wynikały z ukształtowanych, sprzecznych wobec siebie linii orzeczniczych⁶.

U uzasadnieniu wniosku Rzecznik wskazuje, iż w większości (23 postanowienia) pozyskanych przez niego orzeczeń sądów apelacyjnych i okręgowych, orzekających w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności, stosowano art. 78 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku. Jedynie w przypadku czterech orzeczeń sądy penitencjarne stosowały art. 78 §3 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 października 2023 roku. Oczywiście ilość rozbieżnych orzeczeń, sama w sobie, nie przesądza o stwierdzeniu konieczności sięgnięcia po instrument przewidziany w art. 83 §1 u.S.N. W doktrynie wskazuje się, iż o rozbieżności i potrzebie reakcji na nią można mówić także wtedy, gdy jest to nawet tylko jedno orzeczenie, ale prezentujące całkowicie odmienną, od dotychczas reprezentowanej w tym orzecznictwie interpretację określonych przepisów, zwłaszcza gdy jest to interpretacja wadliwa, ale nie wsparta należyłą argumentacją ani nie wynikająca, np. ze zmiany stanu prawnego⁷. Podstawową przesłanką przedmiotową zadania tzw. abstrakcyjnego pytania prawnego nie jest sama rozbieżność w orzecznictwie, a zwłaszcza rozbieżność wynikająca z odmiennego stosowania prawa, lecz rozbieżność wynikająca z odmiennej wykładni prawa⁸.

⁶ K. Szczucki [w:] Ustawa o Sądzie Najwyższym. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, art. 83.

⁷ Tamże,

⁸ Postanowienie SN z 25.02.2005 r., I KZP 33/04, LEX nr 142537.

Odnosząc się do wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich i przedstawionych przez niego zagadnień prawnych, należy w pierwszej kolejności rozważyć, czy przedstawione przez Rzecznika Praw Obywatelskich zagadnienia nie dotyczą kwestii konstytucyjnych, które co do zasady są zastrzeżone do wyłącznej kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie z art. 188 Konstytucji RP, wyłączną kompetencję do orzekania o zgodności ustaw z Konstytucją posiada Trybunał Konstytucyjny. Orzeczenia Trybunału mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 Konstytucji RP). Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca⁹.

Natomiast art. 83 ustawy o Sądzie Najwyższym przewiduje, że Sąd Najwyższy rozpoznaje zagadnienia prawne budzące poważne wątpliwości, jednak wyłącznie w zakresie wykładni prawa i praktyki jego stosowania. Sąd Najwyższy nie może prowadzić abstrakcyjnej kontroli konstytucyjności ustaw.

Przedstawione przez Rzecznika pytania w swej zasadniczej części dotyczą konstytucyjności art. 78 §3 k.k. i art. 23 ustawy nowelizującej. Są to kwestie zastrzeżone do kompetencji Trybunału Konstytucyjnego. Sąd Najwyższy nie może zastępować Trybunału Konstytucyjnego w tym zakresie, choć może incydentalnie stosować Konstytucję, odmawiając zastosowania przepisu w konkretnej sprawie (art. 8 ust. 2 Konstytucji). Jednak możliwości takiej nie otwiera tryb przewidziany w art. 83 §1 u.S.N.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie jest dość jednolite i na przestrzeni lat stabilne. W wyroku z dnia 25 sierpnia 1994 roku, sygn.. I PRN 53/94¹⁰, Sąd Najwyższy stwierdził, iż ocena konstytucyjności przepisów ustawowych nie należy do sądów powszechnych, ani do Sądu Najwyższego, których sędziowie związani są przepisami ustaw. Ocena taka należy do Trybunału Konstytucyjnego. Już po uchwaleniu obecnie obowiązującej Konstytucji, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia

⁹ Wyrok TK z 31.01.2001 r., P 4/99, OTK 2001, nr 1, poz. 5, wyrok SN z 25.08.1994 r., I PRN 53/94, OSNAPiUS 1994, z. 11, poz. 179, wyrok NSA z 27.11.2000 r., II SA/Kr 609/98,

¹⁰ OSNP 1994/11/179,

18 września 2002 roku, sygn. III CKN 326/01, stwierdził, iż w żadnym wypadku podstawą odmowy zastosowania przez Sąd przepisów ustawowych [...] nie może być zasada bezpośredniego stosowania konstytucji, wyrażona w art. 8 ust 2 Konstytucji. Bezpośredniość stosowania Konstytucji nie oznacza kompetencji do kontroli obowiązującego ustawodawstwa przez Sądy. Przepis art. 188 Konstytucji zastrzega orzekanie w tych sprawach do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego. Przedstawienie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją jest możliwe wówczas, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy, toczącej się przed sądem. Jest przy tym oczywiste, iż przedstawienie pytania prawnego może nastąpić wówczas, gdy sąd rozstrzygający sprawę uzna, że istnieją uzasadnione wątpliwości co do zgodności danego aktu normatywnego z Konstytucją¹¹. Dopelnieniem przedstawionej wyżej argumentacji jest pogląd zawarty w wyroku z 16 kwietnia 2004 roku, sygn. I CK 291/03, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, iż nie można kompetencji do orzekania o niezgodności przepisu z Konstytucją wywodzić z art. 178 Konstytucji. Przepis ten nie określa bowiem kompetencji sądu jako organu, lecz wyznacza zakres niezawisłości sędziów przy sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Powszechnie też przyjmuje się, że kompetencji danego organu nie można domniemywać lecz musi ona mieć swoje wyraźne podstawy w ustawie. Jeszcze raz należy więc podkreślić, że wyraźne podstawy do orzekania o niezgodności ustawy z Konstytucją, art. 188 ustawy zasadniczej przyznaje tylko Trybunałowi Konstytucyjnemu, a nie sądom. Zaprezentowana wykładnia przepisów Konstytucji sprzyja realizacji idei państwa prawa, trudno bowiem uznać za zgodne z zasadą państwa prawa sytuacje, w których na skutek uznania kompetencji sądów do orzekania o niezgodności konkretnego przepisu z ustawą istnieje realne prawdopodobieństwo występowania różnych stanowisk w kwestii obowiązywania danego przepisu, a także możliwość wydania odmiennych orzeczeń w tej sprawie sądu i Trybunału Konstytucyjnego. Pojawienie się takich rozstrzygnięć

¹¹ Postanowienie SN z 18.09.2002 r., III CKN 326/01, LEX nr 56898. Przywołane stanowisko SN było oparte na motywach uzasadnienia wyroku TK z 31 stycznia 2001 roku, sygn.. P 4/99.

niewątpliwie osłabiłoby zaufanie obywatela do prawa i organów powołanych do jego stosowania¹².

W praktyce orzecniczej sądy powszechne i Sąd Najwyższy na podstawie art. 8 ust 2 Konstytucji stosują przepisy Konstytucji bezpośrednio. Na dopuszczalność takiej interpretacji art. 8 ust.2 Konstytucji wskazywał wielokrotnie w licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy¹³. Z powyższego nie wynika jednak, iż sądy powszechne, a nawet Sąd Najwyższy mogą zastępować Trybunał Konstytucyjny. Dopuszczalność stosowania przez sądy art. 8 ust 2 Konstytucji, jest obwarowana szeregiem zastrzeżeń. Rozproszona kontrola konstytucyjności prawa dokonywana jest na tle konkretnego stanu faktycznego w konkretnej sprawie. Koncentruje się więc na procesie wykładni i stosowania prawa. W tym zakresie wykorzystywanie koncepcji rozproszonej kontroli konstytucyjności prawa służy zapobieganiu wydawania orzeczeń na podstawie niezgodnych z Konstytucją przepisów ustawy, prowadzących do niesprawiedliwego rozstrzygnięcia, a więc ochronie praw podmiotów uczestniczących w prowadzonym przed sądem postępowaniu. Możliwość odmowy zastosowania przez sąd normy oczywiście niezgodnej z Konstytucją stanowi wyraz nie tylko realizacji idei konstytucjonalizacji prawa oraz adekwatnej ochrony praw i wolności jednostki, ale także poszanowanie zasady bezpośredniego stosowania Konstytucji¹⁴.

Najprościej rozgraniczenie między zakresem kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i sądów powszechnych przedstawione zostało w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1998 roku, sygn. III SW 1/98, wskazujące, iż Trybunał Konstytucyjny orzeka o prawie i jest władny uchylić przepis ustawy, a jego orzeczenie jest powszechnie obowiązujące i ostateczne (art. 190 Konstytucji). Sąd natomiast orzeka o indywidualnym stosunku społecznym, a jego pogląd o sprzeczności ustawy z Konstytucją nie jest wiążący dla innych sądów orzekających w takich samych sprawach. Orzekają one tak samo tylko w razie uznania słuszności argumentacji.

¹² Wyrok SN z 16.04.2004 r., I CK 291/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 71.

¹³ Uchwała z 4 lipca 2001 r. III ZP 12/01, wyrok z 29 sierpnia 2001 r. III RN 189/00, uchwała z 17 listopada 2022 r. sygn.. III PZP 2/21,

¹⁴ P. Kardas, Rozproszona kontrola konstytucyjności prawa w orzecznictwie Izby Karnej Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych jako wyraz sędziowskiego konstytucyjnego posłuszeństwa, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych, Rok XXIII z. 4, s. 28-29

Każdy sąd może przedstawić Trybunałowi pytanie prawne co do zgodności ustawy z Konstytucją, jeżeli od odpowiedzi na nie zależy rozstrzygnięcie sprawy (art. 193 Konstytucji), jednakże żaden przepis nie zobowiązuje sądu do występowania z tymi pytaniami¹⁵. Wykonując władzę sadową (art. 10 ust. 2 Konstytucji) sąd sprawuje wymiar sprawiedliwości (art. 175 ust. 1 Konstytucji), zaś Trybunał, orzekając o zgodności ustaw z Konstytucją, wykonuje bardziej władzę ustawodawczą - ustawodawcy negatywnego - niż sadową (mimo że art. 10 ust. 2 Konstytucji zalicza go do władzy sadowej).

Reasumując stwierdzić należy, iż w świetle przepisów Konstytucji dopuszczalna jest rozproszona kontrola konstytucyjności ustaw. Jednak, co do zasady Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne nie posiadają kompetencji do zastępowania, czy „wyręczania” Trybunału Konstytucyjnego. Z konstytucyjnej zasady legalności jak również z zasady demokratycznego państwa prawa wynika jednoznaczny wniosek, że gdy normy prawne nie przewidują wyraźnie kompetencji organu państwowego, kompetencji tej nie wolno domniemywać i w oparciu o inną rodzajowo kompetencję przypisywać ustawodawcy zamiaru, którego nie wyraził.¹⁶ Zakaz domniemywania kompetencji organów państwa nie jest wartością samą w sobie. Należy go łączyć z zasadą zaufania obywatela do państwa i prawa, czy z zasadą bezpieczeństwa prawnego jednostki, które stanowią cechę demokratycznego państwa prawnego¹⁷. Na gruncie przepisów Konstytucji jest niemożliwe wskazanie przepisu, który przyznawałby sądom, w tym także Sądowi Najwyższemu uprawnienie do odmowy stosowania ustaw. Kompetencji takiej nie można wywodzić z treści art. 178 ust 1 Konstytucji. Przepis ten ma charakter gwarancyjny a nie kompetencyjny¹⁸.

Z wyżej naprowadzonych względów stwierdzić należy, iż pytania oznaczone numerem 1, 2 i 3, zawarte we wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczą kwestii konstytucyjnych, a co za tym idzie wydanie przez Sąd Najwyższy uchwały dokonującej

¹⁵ Postanowienie SN z 26.05.1998 r., III SW 1/98, OSNP 1998, nr 17, poz. 528.

¹⁶ Uchwała TK z 10.05.1994 r., W 7/94, OTK 1994, nr 1, poz. 23.

¹⁷ M. Wiącek, Pytanie prawne sądu do trybunału Konstytucyjnego, Warszawa 2011, s.248.

¹⁸ Tamże. S.249.

abstrakcyjnej wykładni przepisów prawa mogłoby wkraczać w kompetencje Trybunału Konstytucyjnego. Z tych względów Sąd Najwyższy winien odmówić podjęcia uchwały.

Odrębnie należy rozważyć zagadnienie stosowania art. 4 § 1 k.k. do skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności za przestępstwa popełnione przed dniem 1 października 2023 roku. Jest to problem prawa intertemporalnego, a zatem należy do materii wykładni prawa karnego materialnego. W tym zakresie, co do zasady, Sąd Najwyższy jest uprawniony do dokonania oceny czy przedstawione we wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich zagadnienie prawne wywołuje istotne wątpliwości interpretacyjne, których skutkiem jest rozbieżność w orzecznictwie sądów powszechnych.

Zasadą prawa karnego materialnego, wyrażoną w art. 4 § 1 k.k., jest stosowanie ustawy względniejszej dla sprawcy (*lex mitior*). Ustawodawca może jednak wprowadzić wyjątek od tej zasady poprzez wyraźne przepisy przejściowe o charakterze *lex specialis*.

Przedstawione we wniosku Rzecznika zagadnienie dotyczy wzajemnej relacja między treścią art. 78 §3 k.k. w brzmieniu sprzed i po nowelizacji, ocenianych w kontekście art. 4 §1 k.k. i art. 23 ustawy z dnia 7 lipca 2022 roku

Kluczowe jest ustalenie, czy art. 23 ustawy nowelizującej ma charakter *lex specialis* wobec art. 4 § 1 k.k., czy też zasada *lex severior retro non agit* wymaga stosowania poprzedniego, łagodniejszego stanu prawnego.

Identyczny dylematy co do wykładni prawa pojawił się po wejściu w życie z dniem 1 września 1998 roku obecnie obowiązującego Kodeksu karnego. Wątpliwości orzecznicze sądów penitencjarnych zostały ostatecznie rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Karnej z 11 stycznia 1999 r., I KZP 15/99, wskazał, że w sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem, w których kara nie została wykonana, *w zakresie orzekania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, do osób odbywających kary pozbawienia wolności stosuje się - od dnia 1 września 1998 r. - przepisy Kodeksu karnego z dnia*

6 czerwca 1997 r. (arg. ex art. 14 pkt 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny, Dz. U. Nr 88, poz. 554 ze zm.). Jednakże orzeczenia sądów wydane w tym przedmiocie przed dniem 1 września 1998 r. z zachowaniem przepisów dotychczasowych - są skuteczne (art. 243 § 2 k.k.w.).¹⁹

Problem rozstrzygnięty w przytoczonej uchwale, co do istoty jest tożsamy, z tym który obecnie Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił Sądowi Najwyższemu. Argumenty przytoczone w tej uchwale, warto podkreślić całej Izby Karnej Sądu Najwyższego, nadal pozostają aktualne i co więcej zgodnie z art. 87 §1 u.SN uchwała ta ma moc zasady prawnej.

Sąd Najwyższy rozstrzygał wówczas zagadnienie, którego skutki bezpośrednio dotyczyły niemal wszystkich skazanych odbywających karę pozbawienia wolności. Obecnie obowiązujący Kodeks karny znacząco zastrzał warunki uprawniające skazanych do ubiegania się o warunkowe zwolnienie określone w art. 78 §1 i 2 k.k.. Także wówczas, wątpliwości co do wykładni art. 4 §1 k.k. w powiązaniu z treścią art. 14 §1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Przepisy wprowadzające Kodeks karny, sformułował Rzecznik Praw Obywatelskich, powołując się między innymi na skargi osób pozbawionych wolności, w których „...wskazuje się na pozbawianie ich autorów po 1 września 1998 roku możliwości ubiegania się o warunkowe zwolnienie z odbycia reszty kary według zasad korzystniejszych, określonych w kodeksie karnym z 1969 r., w sytuacji, gdy zostali oni prawomocnie osądzeni pod rządami tego kodeksu.”

W omawianej uchwale, Sąd Najwyższy sformułował pogląd, iż ustawodawca może określić zakres obowiązywania art. 4 k.k. i wyjątkowo go wyłączyć, jeżeli przemawia za tym ważny interes publiczny i wynika to z jednoznacznych regulacji ustawowych.

W kontekście niniejszej sprawy warto przytoczyć w całości pogląd zawarty w końcowej części uzasadnienia uchwały. Jest on nadal w pełni aktualny. Na koniec [...] wypada wreszcie wskazać tę sytuację, w której przy stosowaniu przepisów o warunkowym przedterminowym zwolnieniu znajdzie zastosowanie (i to nie "odpowiednie", ale bezpośrednio) reguła *lex mitior agit*, określona w art. 4 § 1 kodeksu

¹⁹ Uchwała SN(CI) z 11.01.1999 r., I KZP 15/98, OSNKW 1999, nr 1-2, poz. 1.

karnego z 1997 r. Działanie przepisu art. 14 pkt 4 p.w.k.k, ma charakter niejako "jednorazowy". Decyduje on, które przepisy („stare”, tj. zamieszczone w kodeksie karnym z 1969 r., czy też „nowe”, tj. zamieszczone w kodeksie karnym z 1997 r.) o przedterminowym zwolnieniu powinny być stosowane zarówno wobec warunkowo zwolnionych, jak i wobec skazanych odbywających jeszcze karę pozbawienia wolności, we wszystkich tych sytuacjach, w których wątpliwości zrodzić mogą się właśnie w związku ze zmianą stanu prawnego, do której doszło w dniu 1 września 1998 r. Przepis ten nie ma natomiast żadnego znaczenia prawnego we wszystkich tych (potencjalnych) sytuacjach, w których do nowelizacji przepisów kodeksu karnego o warunkowym zwolnieniu doszłoby już po dniu 1 września 1998 r. Wtedy to, już na gruncie przepisów kodeksu karnego z 1997 r. przed i po ich ewentualnej nowelizacji, zastosowanie powinna znaleźć reguła określona w art. 4 § 1 k.k. Z jednym wszakże zastrzeżeniem, a mianowicie tym, iż odmiennej reguły kolizyjnej nie określi w wyraźny sposób sam ustawodawca w akcie o charakterze nowelizacyjnym, tak jak uczynił to dla granicznej daty 1 września 1998 r. w art. 14 pkt 4 przepisów wprowadzających kodeks karny.

Nie ulega wątpliwości, iż moc wiążąca zasady prawnej wynika ze szczególnej regulacji sposobu odstępowania od zasady prawnej (art. 88 u.S.N.). Przyjmuje się, że związanie zwykłych składów SN zasadą prawną obejmuje nie tylko to, co dana zasada prawna głosi bezpośrednio, lecz także to, co z absolutną koniecznością logicznie z niej wynika²⁰. Zasada prawna zawarta w uchwale Sądu Najwyższego obejmuje nie tylko jego sentencję, ale także te elementy jego uzasadnienia, które składają się na ratio decidendi. Nie można bowiem rozumieć zasady prawnej w oderwaniu od motywów, które stanowiły podstawę jej sformułowania.

W przypadku art. 23 ustawy z 7 lipca 2022 roku, ustawodawca postanowił, że art. 78 § 3 k.k. w nowym brzmieniu stosuje się również do czynów popełnionych przed dniem 1 października 2023 roku. Oznacza to wprost wyłączenie stosowania art. 4 § 1 k.k. w tej materii. W świetle wiążącego orzecznictwa Sądu Najwyższego należy uznać, że takie wyłączenie jest co do zasady dopuszczalne jako *lex specialis*.

²⁰ A. Góra-Błaszczkowska, P. Osowy (red.), Orzeczenia sądowe. System Postępowania Cywilnego. Tom 4, 2025

Pytania sformułowane we wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich, w punktach 3 i 4, a zwłaszcza ich rozwinięcie zawarte w uzasadnieniu wniosku wskazuje, iż Rzecznik Praw Obywatelskich ma, co najmniej, wątpliwość czy zaostrenie prawa do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie przez osoby, wobec których orzeczono karę dożywotniego pozbawienia wolności do 30 lat, nie jest sprzeczne z art. 2, art. 40 Konstytucji RP, z art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 oraz z art. 4 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

W odpowiedzi należy wskazać, iż kara dożywotniego pozbawienia wolności jest przewidziana w polskim systemie prawnym i jest stosowana w praktyce orzeczniczej. Przy tym, co wynika, także z danych przytoczonych w uzasadnieniu wniosku Rzecznika (k. 37) kara ta orzekana jest wyjątkowo i jedynie w odniesieniu do sprawców najcięższych zbrodni. Mimo to, kara dożywotniego pozbawienia wolności wywołuje poważne kontrowersje w piśmiennictwie²¹.

Niezależnie od głosów krytycznych, podnoszących zastrzeżenia co do humanitaryzmu kary dożywotniego pozbawienia wolności, należy stwierdzić, iż kara ta, nie jest sprzeczna z Konstytucją RP, o ile skazany zachowuje realną perspektywę odzyskania wolności.

Europejski Trybunał Praw Człowieka często orzekał w kwestii zgodności kary dożywotniego pozbawienia wolności z art. 3 EKPCz. Trybunał w swoich orzeczeniach zawsze uznawał nałożenie tej kary na dorosłego przestępcę za niebudzące zastrzeżeń w świetle prawa konwencyjnego²². Orzecznictwo ETPCz (m.in. wyrok Wielkiej Izby w sprawie Vinter i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu²³) wskazuje, że minimalny próg 25 lat stanowi standard europejski, ale nie wyklucza rozwiązań bardziej rygorystycznych, takich jak 30 lat. Postulowane przez ETPCz 25 lat nie jest jednak

²¹ J. Majewski [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część I. Komentarz do art. 1-52, wyd. V, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016, art. 32.

²² W. Hinz, M. Pierchlewicz, "Bezwzględne" dożywocie w znolizowanym polskim prawie karnym z uwzględnieniem niemieckiego prawa karnego. Część 1, Prok.i Pr. 2025, nr 7, s. 54.

²³ Wyrok ETPC z 17.01.2012 r., 66069/09, VINTER I INNI v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 1101601. Wyrok ETPC(WI) z 9.07.2013 r., 66069/09, VINTER I INNI v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 1424788.

w żadnym wypadku ustaloną górną granicą, a raczej wytyczną opartą na prawie porównawczym i prawie międzynarodowym. Ostatecznie ETPCz przyznaje umawiającym się państwom szeroki margines swobody w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. W szczególności nie uważa się on za zobowiązany do określenia formy rewizji lub jej konkretnego terminu²⁴. Kluczowe jest zapewnienie, że kara nie ma charakteru bezwzględnego i nieodwołalnego.

Podwyższenie minimalnego okresu odbywania kary dożywotniego pozbawienia wolności do 30 lat mieści się w granicach swobody ustawodawcy w zakresie polityki karnej. Rozwiązanie to ma na celu wzmocnienie ochrony społeczeństwa przed sprawcami najcięższych przestępstw i odpowiada na realne potrzeby praktyki wymiaru sprawiedliwości. Wprowadzając możliwość orzekania zakazu warunkowego zwolnienia sprawcy przy wymierzaniu kary dożywotniego pozbawienia wolności, polski ustawodawca chciał przede wszystkim chronić społeczeństwo przed najpoważniejszymi przestępstwami z użyciem przemocy, popełnianymi przez osoby, które w przeszłości dopuściły się już takich czynów i odnośnie, do których, w ocenie sądu, istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełnią je ponownie w przyszłości²⁵.

Niewątpliwie omawiana nowelizacja jest wynikiem dyskusji i kontrowersji podnoszonych w piśmiennictwie w związku z uchwaleniem w dniu 22 listopada 2013 roku ustawy *o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób* (Dz.U.2022.1689 t.j.). Ustawa ta przewiduje możliwość dalszej izolacji szczególnie niebezpiecznych sprawców po odbyciu kary. Środek ten ma jednak charakter subsydiarny i zależy od odrębnego postępowania sądowego oraz opinii biegłych. Jego stosowanie napotyka w praktyce na trudności i bywa kontestowane z punktu widzenia standardów konstytucyjnych²⁶.

²⁴ B. Nita-Światłowska, Możliwość orzeczenia kary dożywotniego pozbawienia wolności bez dostępu do warunkowego przedterminowego zwolnienia jako przeszkoda ekstradycyjna wynikająca z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 6, s.30.

²⁵ W. Hinz, M. Pierzchlewicz, "Bezwzględne" dożywocie w znowelizowanym polskim prawie karnym z uwzględnieniem niemieckiego prawa karnego. Część 1, Prok.i Pr. 2025, nr 7, s. 44.

²⁶ W. Zalewski, Detencja "terapeutyczna" - wątpliwości konstytucyjne i polityczno-kryminalne w kontekście ustawy o "bestiach", GSP 2018, nr 2, s. 371-390.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 marca 2017 roku wskazał, iż przepisy ustawy o postępowaniu wobec osób stwarzających zagrożenie mają chronić społeczeństwo także przed ludźmi, którzy jeszcze nie popełnili żadnych ciężkich przestępstw, ale mogą je popełnić w przyszłości²⁷.

Dopiero w kontekście wyżej przywołanej ustawy z dnia 22 listopada 2013 roku, można w pełni ocenić motywy ustawodawcy i celowość nowelizacji art. 78§ 3 k.k. dokonanej w dniu 23 lipca 2022 roku.

Wydłużenie minimalnego okresu odbywania kary dożywotniego pozbawienia wolności do 30 lat, stanowi instrument o charakterze generalnym i automatycznym, który zwiększa skuteczność ochrony społeczeństwa przed sprawcami najcięższych zbrodni. Zmiana ta nie eliminuje możliwości stosowania ustawy o „bestiach”, ale wzmacnia system ochrony już w ramach wykonywania kary.

Istotne znaczenie w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ma fakt, że polski system prawny przewiduje szeroko ukształtowaną instytucję prawa łaski. Zgodnie z art. 139 Konstytucji RP Prezydent posiada nieograniczoną kompetencję do stosowania prawa łaski, bez ustawowych progów czasowych.

Oznacza to, że każda kara dożywotniego pozbawienia wolności w Polsce może zostać w każdym czasie skrócona w drodze aktu łaski. Z tego względu, nawet przy ustawowym podwyższeniu progu do 30 lat, kara dożywocia pozostaje zgodna ze standardami wynikającymi z art. 3 EKPC i orzecznictwa ETPCz, ponieważ skazany ma zawsze realną perspektywę odzyskania wolności.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie pytań 1–3 dotyczy materii należącej wyłącznie do kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, zaś co do pytania 4 zagadnienie to zostało już rozstrzygnięte uchwałą całej Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1999 r., I KZP 15/99, mającą moc zasady prawnej.

W konsekwencji Sąd Najwyższy winien odmówić podjęcia uchwały w trybie art. 83 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym.

²⁷ Postanowienie SN z 23.03.2017 r., V CSK 477/16, LEX nr 2255311.

Krzysztof Urgacz
Prokurator
Prokuratury Regionalnej
delegowany do Prokuratury Krajowej